

ÓKOR

Folyóirat az antik kultúrákról

Megjelenik negyedévente

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

Bács Tamás
Bencze Ágnes
Ferenczi Attila
Gabler Dénes
Grüll Tibor
Kalla Gábor
Kárpáti András
Kendeffy Gábor
Németh György

SZERKESZTŐSÉG

Böröczki Tamás
Dobos Barna
Eszteri Réka
Tamás Ábel
Vámos Péter
Vér Ádám

veradam@gmail.com
okorportal.hu

1088 Budapest, Szentkirályi u. 16.
486-1527

MEGRENDÉLÉS:

veradam@gmail.com
Tel.: +36 30 826 6148
Egy szám ára 1600 Ft,
az éves előfizetés ára
2019-ben 4000 Ft

Kiadja a Gondolat Kiadó
1088 Budapest, Szentkirályi u. 16.
Tel.: 486-1527
e-mail: info@gondolatkiado.hu
gondolatkiado.hu
Tördelő Lipót Éva

Nyomtatás és kötészet
OOK-Press Kft.
Felelős vezető Szathmáry Attila

ISSN 1589-2700

A lap megjelenését
a Nemzeti Kulturális Alap és
a Magyar Tudományos Akadémia
támogatta

nka

Tartalom

ANTIK ÜNNEP

Szilágyi János György levele (Potenza, 1971. november 1.) 3

Tanulmányok

Gábor Sámuel Szatír és/vagy torzó? 5
Egy ókori szobortöredék a 21. században

Radnóti Sándor Apollónok 17

Lakatos Szilvia Korinthusi vagy etruszko-korinthusi? 31
Modern vázák korinthusi stílusban

Grüll Tibor „Hazugságra munkál az írástudók tolla” 39
Bibliai régiségek hamisítása a 19. századtól
napjainkig

Tamás Ábel A gyarmatosítók kíváncsisága 50
Cicero sétája az Akadémia romjain
(Cic. Fin. V. 1–6)

Csibi-Fekete Ágnes Kerényi Károly és a pécsi ókortudomány 61
az 1920-as és 1930-as években

Múzeum

Tamás Ábel Nem egyirányú utca 70
A Szépművészeti Múzeum Antik Gyűjteményének új,
Klasszikus ókor című állandó kiállításáról

Költőverseny

Imreh András, Kiss Judit Ágnes, Kőrizs Imre, Lukács Flóra és
Várady Szabolcs variációi 83

Museion

Bencze Ágnes –
Rostás Zita Medma szentélyei: új tárgyak, további
kommentárok 91

A címlapon:

Terrakotta Gorgó-fej részlete egy Campana-relief töredékén Itáliából,
Kr. e. 1. század vége – Kr. u. 1. század eleje.
Szépművészeti Múzeum, Antik Gyűjtemény
(Mátyus László felvétele)

A címlap belső oldalán:

Terrakotta Osiris-jelvény Erósokkal Egyiptomból, római császárkor.
Szépművészeti Múzeum, Antik Gyűjtemény
(Mátyus László felvétele)

A hátsó borítón:

Paestumi vörösalakos harangkratér részlete, Asteas vázafestő munkája,
Kr. e. 350–340 körül.
Szépművészeti Múzeum, Antik Gyűjtemény
(Mátyus László felvétele)

Antik ünnep

2018. december 5-én egész napos programsorozattal emlékeztek meg az Antik Gyűjtemény megalapításának 110 éves évfordulójáról a nemrég újranyitott Szépművészeti Múzeumban. A késő estig tartó rendhagyó eseményen költészet, bor, zene és színház várta az antik kultúra iránt érdeklődőket, délelőtt pedig tudományos konferenciával tisztelegtek a 100 éve született Szilágyi János György ókorkutató, az Antik Gyűjtemény újjáalapítója előtt. Az *Ókor* jelen száma ennek az eseménynek szeretne emléket állítani, ami nem jelenti, hogy a kettő – az Antik ünnep és az azonos című folyóiratszám – közé egyenlőségjel lenne tehető: utóbbi természetesen kevesebb és több is az előbbi dokumentumainak közlésénél. A megelevenedő ókori hangszerek, Jeney Zoltán 1989-es *Etruszk nyitányának* előadása, vagy éppen a két színházi előadás értelemszerűen visszaadhatatlanok a folyóirat tipográfiai terében, miközben, mint látható lesz, tematikus számunk a múzeumban el nem hangzott írásokat is közöl.

Az összeállítást Szilágyi János Györgynek az a nagy ívű levele nyitja, amely elhangzott a szerző posztumusz művének (*Örvények fölé épülő harmónia*, I–II. Budapest, 2018) az ünnep keretében megrendezett bemutatóján. A levelet három tanulmány követi az ő emlékére rendezett konferencia anyagából. Gábor Sámuel, Radnóti Sándor és Lakatos Szilvia elsősorban azáltal tisztelegnek Szilágyi életműve előtt, ahogyan az antik művészet későbbi korok művészetére gyakorolt hatását, illetve ennek a hatásnak az antik művészet mai értelmezési lehetőségeit meghatározó jelentőségét elemzik – a torzó műfaja, a Belvederei Apolló esztétika- és művészettörténeti utóélete, valamint korinthusi és/vagy etruszko-korinthusi vázák modern hamisítványai kapcsán. (Kárpáti András konferencia-előadásának írott változata az *Ókor* következő számában lesz majd olvasható.) Három olyan írást olvashatnak ezután, amelyek, bár nem hangzottak el a konferencián, különféle szálakon szintén Szilágyi érdeklődéséhez kapcsolódnak. Grüll Tibor – Lakatos Szilvia írásához hasonlóan, ám bibliai kontextusban – a hamisítás kérdéseiről ír. Tamás Ábel Cicero *De finibus*ának kapcsán kíváncsiság, muzealizáció és gyarmatosítás összefüggéseit elemzi. Csibi-Fekete Ágnes pedig Kerényi Károlynak a mindeddig részleteiben fel nem tárt pécsi egyetemi tanári munkásságáról értekezik, jórészt eddig közöletlen levéltári források alapján.

A tudományos tanulmányokat három olyan közlemény követi, amelyek a maguk módján mind az Antik Gyűjtemény új állandó kiállításához kapcsolódnak: Tamás Ábel esszéje a kiállítás koncepciójáról; az ünnepen megrendezett költőversenyen elhangzott költemények Imreh András, Kiss Judit Ágnes, Kőrösi Imre, Lukács Flóra és Várady Szabolcs tollából (közreműködnek: Euripidész és a Gyűjtemény néhány műtárgya); valamint Bencze Ágnes és Rostás Zita írása az állandó kiállításához kapcsolódó kamarakiállítás-sorozat, a Museion (illetve azonos című rovatunk) keretében.

Folyóiratunk köszönti a 110 éves Antik Gyűjteményt!

A szerkesztőség